

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 100/2020-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., Staromestská 3, Bratislava, IČO 46 076 760, zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Babčaníkom, Alžbetin Dvor 1348, Miloslavov, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CbZm 347/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CbZm 347/2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CbZm 347/2015 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava V je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Martina Babčaníka, Alžbetin Dvor 1348, Miloslavov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej s'ťažnosti a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2019 doručená ústavná s'ťažnosť obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., Staromestská 3, Bratislava, IČO 46 076 760 (ďalej len „s'ťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CbZm 347/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti uviedla, že v napadnutom konaní je v postavení žalobkyne, pričom pôvodnou žalobkyňou bola spoločnosť [REDAKOVANÉ]. Žalovanými sú 1. [REDAKOVANÉ], a 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a predmetom sporu je zaplatenie sumy 5 595,63 € s príslušenstvom. V poradí siedme pojednávanie sa konalo v predmetnej veci 24. januára 2019, boli na ňom prednesené záverečné zhrnutia strán sporu a bolo skončené dokazovanie. Okresný súd nerozhodol vo veci samej priamo na pojednávaní a odročil pojednávanie

na účely vyhlásenia rozsudku na 22. február 2019. Právnomu zástupcovi sťažovateľky bolo 22. februára 2019 doručené zrušenie termínu a nové predvolanie na pojednávanie na 25. február 2019, v ktorom bol uvedený aj odkaz na § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

3. Sťažovateľka z dôvodu hospodárnosti ospravedlnila prostredníctvom svojho právneho zástupcu svoju neúčast' a očakávala, že písomné vyhotovenie rozsudku jej okresný súd v zmysle citovaného ustanovenia Civilného sporového poriadku odošle najneskôr do troch dní odo dňa konania pojednávania. Keď ani 30 dní odo dňa konania pojednávania nebolo sťažovateľke doručené písomné vyhotovenie rozsudku, pokúšala sa telefonicky informovať na okresnom súde o stave konania, avšak bezúspešne. Právny zástupca sťažovateľky požiadal 2. apríla 2019 o sprístupnenie elektronického súdneho spisu prostredníctvom webstránky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, no žiadosť bola 8. apríla 2019 zamietnutá, pretože súdny spis je vedený len v listinnej podobe. Sťažovateľka 9. apríla 2019 emailom žiadala sprístupniť spis na nahliadnutie, na čo jej bolo oznámené, že to nie je možné, pretože spis má u seba zákonný sudca na účely vypracovania rozsudku. Zástupca sťažovateľky pri následnej osobnej návšteve v spisovej kancelárii okresného súdu ústne dostal informáciu, že pojednávanie nariadené na 25. február 2019 sa konalo, rozsudok vo veci samej bol okresným súdom vyhlásený, zápisnica z pojednávania nie je vyhotovená v elektronickej podobe a nie je sa k nej možné dostať ani v prípade, ak by sťažovateľka požiadala o vyhotovenie jej kópie aj za cenu úhrady súdneho poplatku vo výške 10 €, pretože spis sa stále nachádza u zákonného sudcu.

4. Vzhľadom na uplynutie dvoch mesiacov od pojednávania uskutočneného 25. februára 2019 a nedoručenie písomného vyhotovenia vyhláseného rozsudku sťažovateľka adresovala predsedovi okresného súdu sťažnosť na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a žiadala, aby bol prešetrený postup okresného súdu v už uvedenom konaní s dôrazom na odstránenie ďalších priet'ahov v konaní. Listom zo 6. júna 2019 bolo sťažovateľke oznámené, že sťažnosť na priet'ahy zo 7. mája 2019 je dôvodná, proti sudcovi

bude vyvodená disciplinárna zodpovednosť a vec bude predložená sudcovi na urýchlené vypracovanie rozsudku. Napriek príslubu nápravy a odstránenia zbytočných priet'ahov do podania ústavnej s'ťažnosti nebol s'ťažovateľke rozsudok okresného súdu z 25. februára 2019 doručený. Upozornila aj na skutočnosť, že v priebehu konania došlo k zbytočným priet'ahom, keď pred pojednávaním nariadeným na 23. apríl 2018 nebolo zo strany okresného súdu zabezpečené preposlanie písomného vyjadrenia s'ťažovateľky protistrane, čím došlo k zmareniu pojednávania uskutočneného 23. apríla 2018, ktoré bolo odročené bez prejednania veci.

5. Podľa s'ťažovateľky vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu je vzniknutá situácia nepripravenia písomného vyhotovenia rozsudku vyhláseného na pojednávaní odročenom len na účely vyhlásenia ani po dobu takmer 6 mesiacov odo dňa vyhlásenia bez pochybností zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní. Priet'ahy nie sú spôsobené skutkovou ani právnou zložitost'ou veci, ani správaním s'ťažovateľky či ostatných účastníkov konania, ale sú výlučne dôsledkom nečinnosti a porušovania elementárnych zákonných povinností vyplývajúcich z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku zo strany konajúceho súdu. Niet objektívneho dôvodu na ospravedlnenie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, a preto podľa s'ťažovateľky došlo k porušeniu už uvedených článkov ústavy a dohovoru.

6. S'ťažovateľka výšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia odôvodnila tým, že 1. ako žalobkyňa si splnila svoje poplatkové povinnosti spojené s podaním žaloby a pri splnení svojich procesných povinností ako účastníčky konania dôvodne očakávala, že jej právu bude v primeranej lehote poskytnutá súdna ochrana, 2. zbytočné priet'ahy sú spôsobené výlučne nečinnost'ou a porušovaním elementárnych procesných povinností zo strany okresného súdu, ktoré prekračujú charakter bežných procesných pochybení a priet'ahov, 3. zbytočné priet'ahy neboli odstránené ani po príslube nápravy vyjadrenom v odpovedi predsedu okresného súdu, 4. porušenie označených práv s'ťažovateľky pretrváva, v čoho dôsledku sa prehlbuje jej stav právnej neistoty, 5. porušenie označených práv má bezprostredný vplyv na vymožitelnosť pohľadávky s'ťažovateľky, ktorá klesá priamo úmerne s predlžovaním nečinnosti okresného súdu, pretože dlžníci

získavajú priestor, aby sa ešte pred vykonaním exekúcie zbavili svojho majetku, 6. sťažovateľka sa reálne nevie domôcť súdnej ochrany svojho práva a pri štátom aktuálne preferovaných prodlžníckych legislatívnych opatreniach, ktoré na úkor veriteľov bez ďalšieho zbavujú dlžníkov povinnosti platiť svoje dlhy (oddľžovací konkurz pre fyzické osoby bez skúmania poctivého zámeru na strane dlžníka a bez toho, aby dlžník bol nútený zaplatiť čo i len jediné euro svojim veriteľom či podrobiť sa akejkolvek skúšobnej dobe, v ktorej by osvedčil svoj poctivý zámer, sťažovateľka pritom osobitne zdôraznila zjavne protiústavné zákonom stanovené vylúčenie zmenkových pohľadávok veriteľov z uspokojenia v oddľžovacom konkurze, exekučná amnestia a zastavenie starých exekúcií), stráca aj posledné zvyšky dôvery vo vymožitelnosť práva na Slovensku.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd uznesením prijal jej ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a následne vydal nálež, ktorým vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez priet'ahov a prizná sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie vo výške 1 000 €, ktoré jej vyplatí okresný súd do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu, a napokon prizná sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 415,51 €.

II.

Procesný postup ústavného súdu, chronológia úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, vyjadrenie okresného súdu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľky

8. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 100/2020-14 z 1. apríla 2020 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a oznámenie, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr 3148/2020 z 21. apríla 2020 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

9. K obsahu ústavnej sťažnosti uviedla, že rozsudok ani ku dňu podania tohto vyjadrenia po dobu viac ako jedného roka nie je napísaný. Predsedovi súdu nebola písomne doručená ani signalizácia zákonného sudcu na preťaženosť, neboli splnené ani podmienky, aby sudca zo závažných dôvodov požiadal o predĺženie lehoty na napísanie rozsudku. Ústavná sťažnosť je podľa predsedníčky dôvodná, pretože namietané prieťahy spôsobil zákonný sudca JUDr. Sobolovský vedome svojím nezodpovedným prístupom k plneniu základných povinností sudcu. U sudcu ide o dlhodobo pretrvávajúce konanie v rozpore s procesnými predpismi, so statusovými zákonmi a s etickými pravidlami správania sudcu. Odkázala na stanoviská predchádzajúceho predsedu súdu z priložených odpovedí na sťažnosti sťažovateľky podľa zákona o súdoch sp. zn. Spr. 2039/2019 zo 6. júna 2019 a sp. zn. Spr. 2017/2020 z 25. marca 2020, ktorý sťažnosti posúdil ako dôvodné a proti zákonnému sudcovi vyvodil disciplinárnu zodpovednosť. Pre obdobné porušenie povinností sudcu v iných veciach ho 5. novembra 2018 písomne napomenul, čo sa ukázalo ako nepostačujúce, a tak 13. júna 2019 podal návrh na začatie disciplinárneho konania. Vedenie zvažuje aj kroky na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti sudcu vzhľadom na dĺžku doby, po ktorú si neplní úlohy verejného činiteľa. V konaniach o už podaných návrhoch na začatie disciplinárnych konaní neboli okrem doručenia návrhov sudcovi vykonané ďalšie úkony. Sudcovská rada okresného súdu adresovala 3. februára 2020 predsedníčke Súdnej rady Slovenskej republiky a predchádzajúcemu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky podnet na zváženie postupu podľa § 22a zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na čo najskoršie naplnenie práv účastníkov konania na rýchly a spravodlivý proces. Keďže nie je naplnený žiadny zo zákonných predpokladov na prerozdelenie už pridelených spisov, nie je možné dosiahnuť okamžité efektívne zvrátenie neakceptovateľného stavu. Zákonný sudca nerešpektuje výzvy vedenia súdu a požadovaný spis nepredložil napriek opatreniu predsedníčky sp. zn. 1 SprO 120/2020 zo 16. apríla 2020, ktorým mu to bolo uložené do 20. apríla 2020. Spis sa nenašiel ani pri komisionálnej prehliadke spisov nachádzajúcich sa v kancelárii sudcu. Sudca prisľúbil jeho predloženie do 14. apríla 2020, k čomu však nedošlo, a preto boli ústavnému súdu k tomuto vyjadreniu predložené zápisnice a predvolania na pojednávania vytláčené zo súdneho manažmentu.

10. Z priložených listín vyplýva priebeh konania tak, ako je popísaný v ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k zmareniu pojednávania uskutočneného 23. apríla 2018, keď pred pojednávaním nebolo zo strany súdu zabezpečené preposlanie písomného vyjadrenia sťažovateľky (podľa zápisnice išlo o zmluvu o postúpení pohľadávok) protistrane, bola zmluva o postúpení doručená súdu pred pojednávaním. Podľa zápisnice zo 16. februára 2018 však právny zástupca sťažovateľky mal založiť dokumentáciu o postúpení do 10 dní.

11. K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu sťažovateľka uviedla, že jej konštatovanie o spôsobi zbytočných prietahov výlučne subjektívnymi dôvodmi na strane konajúceho sudcu svedčí o úplnej nefunkčnosti kontrolných a sankčných mechanizmov v slovenskej justícii aj v takom jednoznačnom prípade svojvôle a ignorovania povinností sudcu. Vedenie okresného súdu mohlo a malo iniciovať vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti proti sudcovi už podstatne skôr, keďže najstarší vyhlásený a dosiaľ nenapísaný rozsudok je zo 16. decembra 2016. Sťažovateľka súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

III.

Relevantná právna úprava a východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

18. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 CSP, ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

19. Na odstránenie stavu právnej neistoty pri uplatňovaní práv, resp. právomocí a na urýchlenie procesu rozhodovania s cieľom dosiahnutia reálneho výsledku slúži aj

právny inštitút lehôt. Jednou z normatívne vymedzených lehôt v Civilnom sporovom poriadku je lehota na vyhotovenie a odoslanie rozsudku v trvaní 30 dní odo dňa jeho vyhlásenia (§ 223 ods. 3 CSP). Ide o inštruktívnu (poriadkovú) lehotu určenú na vykonanie úkonu súdu. Lehota na vyhotovenie rozhodnutia slúži na zabezpečenie efektívneho a plynulého konania bez prieťahov, jej nedodržanie však automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva (m. m. I. ÚS 63/00). V prípade, keď súd odročí pojednávanie na vyhlásenie rozsudku, dochádza už samotným odročením k oddialeniu rozhodnutia, preto zákon ukladá súdu do dňa vyhlásenia rozsudok aj písomne vyhotoviť a jeho písomné vyhotovenie doručiť prítomným stranám na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, a neprítomným stranám ho odoslať najneskôr do troch dní (§ 219 ods. 2 CSP).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, resp. aby jeho záležitosť bola prerokovaná v primeranej lehote. K porušeniu ňou označeného práva malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

21. Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

22. Špecifikom posudzovanej ústavnej sťažnosti je skutočnosť, že k namietaným zbytočným prieťahom malo dôjsť výlučne konaním okresného súdu, keď zákonný sudca

nielenže nedodržel lehotu troch dní na odoslanie rozsudku, ktorý mal byť vyhlásený na pojednávaní odročenom na jeho vyhlásenie (§ 219 ods. 3 CSP), ale podľa zistení ústavného súdu zákonný sudca najneskôr do 19. mája 2020 vôbec nevypracoval písomné vyhotovenie rozsudku, ktorý vyhlásil 25. februára 2019.

23. Keďže sa ústavný súd nezaoberal priet'ahmi v období pred termínom vyhlásenia rozsudku (s'ťažovateľka iba okrajovo spomenula podľa jej názoru nedôvodné zmarenie pojednávania 23. apríla 2018), nepovažoval za potrebné zaoberať sa kritériom právnej a faktickej zložitosti veci ani správaním s'ťažovateľky ako sporovej strany, zaoberal sa výlučne hodnotením postupu okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v namietanom období.

24. Z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu a z predložených listín vyplýva, že okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný v období od 25. februára 2019. Predseda súdu s'ťažovateľke dvakrát uznal priet'ahy v odpovedi pri vybavovaní jej s'ťažností podľa zákona o súdoch. Vo vyjadrení k ústavnej s'ťažnosti uznala predsedníčka okresného súdu jej dôvodnosť. Nečinnosť okresného súdu spočívajúcu v neodoslaní vyhláseného rozsudku nielenže v zákonom upravenej inštruktívnej lehote 3 dní, ale v období viac ako jedného roka a dvoch mesiacov nemožno vyhodnotiť inak ako zbytočné priet'ahy v konaní.

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CbZm 347/2015 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku).

V.

Príkaz vo veci konať a finančné zadost'učinenie

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. V nadväznosti na výrok o porušení označených práv a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, zohľadňujúc skutočnosť, že vec toho času nie je právoplatne skončená, keďže okresný súd sťažovateľke dosiaľ nedoručil písomné vyhotovenie rozsudku (bod 2 výroku).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

32. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

33. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €, svoju žiadosť riadne odôvodnila (bod 6).

34. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02, II. ÚS 67/03).

36. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (čas nečinnosti, celková dĺžka napadnutého konania, predmet sporu a význam napadnutého konania pre sťažovateľku, riadne uplatňovanie práv, miera zavinenia okresného súdu, zhoršenie vymožitelnosti pohľadávky v dôsledku neprimeranej dĺžky konania) považuje za primerané v sťažovateľkou požadovanej výške 1 000 € tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

VI.

Trovy konania

37. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 415,51 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (príprava a prevzatie veci a písomné podanie na súde) v hodnote po 163,33 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 9,80 € a dane z pridanej hodnoty v sume 69,25 €, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Náhradu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu doručené ústavnému súdu 6. mája 2020, ústavný súd sťažovateľke nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet advokáta (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu